

EGER MEGYEI JOGÚ VÁROS ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI STRATÉGIÁJA

ELSŐ ÜTEM

Készítette: Bozsó Brigitta
Á. Majer Anna
Váczi Vincent

Budapest, 2011. október 12.

Az éghajlatváltozással kapcsolatos felelősségteljes megközelítés mára nem csupán az alkalmazkodásra, hanem a kezdeményező jellegű megelőzésre is ugyanúgy hangsúlyt fektet. Ez az elemi szinten fontos szemléleti váltás jellemző Egerre is, sőt a megyei jogú város vezetősége igen ambiciózus célokat tűzött ki maga elé az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó területeken, úgyismint az üvegházhatású gázok kibocsátáscsökkentése, az energiahatékonyság növelése, illetve a megújuló energiaforrásokra való áttérés. A fentiek nyomán Eger város képviselőtestülete úgy határozott, hogy a hazai önkormányzatok sorában úttörőként elkészítteti a település éghajlatváltozási stratégiáját.

Világszerte komoly erőfeszítések zajlanak annak érdekében, hogy megtalálják a változásokhoz való alkalmazkodás, illetve a további káros folyamatok megfékezésének legjobb módját. Ennek megfelelően

a felelős döntéshozók nem hagyhatják többé figyelmen kívül az éghajlatváltozás nemzetközileg elfogadott tényét, sem pedig a szerepvállalás szükségességét.

Eger város elhatározását a fentiekén túl az is indokolja, hogy hazánk uniós tagországgként komoly éghajlatvédelmi kötelezettségekkel bír. Az Európai Unió azt a célt tűzte ki, hogy 2020-ra 20%-kal csökkenti (az 1990-es értékekhez képest) az üvegházhatású gázok kibocsátását. Ezt szakpolitikai eszközökkel, főként a megújuló energiaforrások használatának ösztönzésével és az energiafogyasztás csökkentésével kívánja megvalósítani, amihez a településeknek is hozzá kell járulniuk.

A stratégia két alappillére az éghajlatváltozást okozó kibocsátások csökkentése, illetve a változásokhoz való alkalmazkodás. Fontos alaptétel,

hogy minél több település követi az éghajlatvédelemben, energiahatékonyságban élen járó városok példáját, az összeadódó hatások globális szinten annál inkább érzékelhetőek lesznek. Azonban a helyi, a települések számára kézzelfogható hatásokat is feltétlenül számba kell venni, hiszen az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás nem csupán korlátokat és kötelezettségeket, de lehetőséget és nyereséget is jelent. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat a megtakarításokat, amelyek az energiahatékonysági beruházások nyomán, illetve a megújuló erőforrások kiaknázásával keletkeznek a város számára. A stratégiai tervezés így nem csupán a globális klímaváltozás enyhítésének nemzetközi céljait szolgálja, hanem az önkormányzat jól felfogott anyagi érdeke is.

Jelen dokumentum Eger város éghajlatváltozási stratégiájának **első üteme**, amely az önkormányzat és az Energiaklub között létrejött szerződés alapján tartalmazza azon vizsgálati és értékelési munkarészeket, amelyek a stratégia második ütemében összeállításra kerülő cselekvési tervet alapozzák meg. Az önkormányzat ebben az előirányzott cselekvési tervben - a város lehetőségeit a lakosok és érintettek véleményét figyelembe véve – fogja kiválasztani és ütemezni az elkövetkező időszak konkrét lépéseit, illetve meghatározza azok megvalósítási kereteit.

Az elkészült első ütem keretében a város és környékének az éghajlatváltozás szempontjából hangsúlyos területei képezik a vizsgálat, értékelés tárgyát. Emellett a létező vagy potenciális problémák kapcsán javaslatlételre is sor került. A szóban forgó területek a település természeti, társadalmi, gazdasági viszonyait takarják, illetve az önkormányzat működésére terjednek ki.

A természeti, földrajzi adottságok feltárásának egyik hangsúlyos szempontja, hogy az éghajlatváltozás általános trendje, illetve hazánkra specifikusan jellemző folyamatai milyen elváltozásokat generálnak. A légszennyezettségi mutatók elemzésével pedig nem csak arról kaphatunk képet, milyen a település környezeti állapota, hanem hogy milyen mértékben járul hozzá a

város az üvegházhatású gázok légköri kibocsátásához.

A települési infrastruktúra vizsgálata folyamán kiemelt figyelmet kapott a közlekedés, mint a lakosság és gazdaság jelentős energiaigényű, így meglehetősen szennyező területe. Számos javaslat született a parkolási helyzet javítása, a környezetbarát közlekedési módok (kerékpározás, gyaloglás) lehetőségeinek bővítésére és az infrastruktúra racionalizálásában rejlő lehetőségek kihasználására. Az egyéb közműrendszerek kapcsán a rendszerek szélsőséges időjárási jelenségekkel szembeni sérülékenysége is vizsgálati szempontok részét képezte.

Nem kevésbé hangsúlyos szerepet kapott a települési hulladékgazdálkodás kérdése, amely mind a lerakásra kerülő hulladék mennyisége, mind pedig annak utóélete, az általa kibocsátott üvegházhatású gázok miatt is fontos. Ezért a javaslatlétel elsősorban a szelektív gyűjtésre és újrahasznosításra, valamint a biogázok és zöldhulladék alternatív energiatermelésbe való bekapcsolására irányult.

Miután Eger városának elsődleges profilja a turizmus, kiemelten foglalkoztunk az idegenforgalom környezeti hatásaival, illetve az éghajlatváltozás okozta nehézségek számbavételével. A leginkább beavatkozásra szoruló területek a rendezvényszervezés, a borkultúra alapját képező szőlőtermesztés változó élőhelyi adottságok miatti átalakulása és a turisztikai céllal látogatott erdőterületek terhelése.

A szélsőséges időjárási jelenségek (hőség, UV, vízkár, egyéb veszélyhelyzetek) gyakoriságának növekedése indokolja, hogy e területen is komoly, átgondolt tervezés induljon meg. Ennek érdekében összefoglaltuk az önkormányzatok ez irányú kötelezettségeit, illetve a hatékony helyzetkezelésre is tettünk javaslatokat.

Az éghajlatvédelmi célok megvalósításában, finanszírozásában felbecsülhetetlen értéket képviselnek a különféle hazai és nemzetközi programok, pályázatok és szövetségek, uniós

források. Ezek közül Eger városa számos kezdeményezésnek már eleve tagja, a további lehetőségek terén pedig jó támpontot ad a stratégia vonatkozó fejezete.

Az energiagazdálkodási fejezetekben részletes vizsgálat és elemzés tárgyát képezik az önkormányzati intézmények, a lakosság, illetve az ipari létesítmények fogyasztási adatai, valamint a település épületállományának állapota. Ez a terület több szempontból is igen hangsúlyos, hiszen komoly potenciál rejlik az energiahatékonysági intézkedésekben és beruházásokban mind önkormányzati, mind lakossági, mind pedig ipari szinten. A szemléletváltás és a felújítások nem csupán a környezet számára előnyösek a csökkenő kibocsátások révén, hanem az érintettek számára számszerűsíthető megtakarításokat, hosszú távú fenntartási költségcsökkenést is eredményeznek. A fejezet folyamán az Energiaklub korábbi kutatási eredményeire (pl. NegaJoule 2020) alapozva tesz javaslatot az energiahatékonyságban rejlő potenciál kiaknázására mind közintézményi, mind pedig lakossági szinten.

A stratégiaalkotás folyamatában nagy szerep jut az egri érintettekkel, civil szervezetekkel és a lakossággal zajló konzultációnak is – több éghajlatváltozási fórum keretében mértük fel a különböző szférák érdekeit, és rögzítettük javaslataikat. E konzultációk eredményeit is megjelenítjük a stratégiában, mely a súlyozásnál, a prioritások kialakításánál döntő fontosságú lehet. Ehhez kapcsolódóan fontos azt is megjegyezni, hogy a stratégia első üteme a lakosság tájékoztatása, a gyermekek és felnőttek szemléletformálása témájában is számos javaslatot tartalmaz. Olyan eszközöket sorakoztat fel, amellyel az önkormányzat vezető szerepet vállalhat az éghajlatváltozás tényének, illetve a város e téren elért eredményeinek kommunikálására.

A második ütem folyamán fog sor kerülni Eger város vízgazdálkodásának (felszíni, felszín alatti vizek, települési vízfogyasztás), védett területeinek és gazdasági helyzetének vizsgálatára, elemzésére. Szintén a második ütem fogja taglalni a stratégia és az egyéb települési tervek, pl. a környezetvédelmi

program, az élőhelyvédelmi program, erdőgazdálkodási, illetve árvízvédelmi terv összefüggésrendszerét. A jelenlegi dokumentum, illetve a jövőbeni kutatási és értékelési munkarészek együttesen biztosítják a részletes cselekvési terv megalapozottságát. Eger város önkormányzata a teljes stratégia birtokában sokkal komolyabb esélyekkel fog rendelkezni az uniós pályázatok elnyerésében. A közösségi források által biztosított fedezetek révén pedig hasznos és a város lakóinak számára is meggyőző fejlesztéseket valósíthat meg.